

SAMMEN - OM VORES FREMTID

SPEJDERNES LEJR 2017 I SØNDERBORG

ANSØGNING

Om denne ansøgning

De fem danske spejderkorps; Det Danske Spejderkorps, De grønne pigespejdere, KFUM-spejdere, Danske Baptisters Spejderkorps og Dansk Spejderkorps Sydslesvig, har i september 2013 udsendt "Udbudsmateriale - Spejdernes Lejr 2017", hvor der søges partnerskab med en værtskommune med henblik på Spejdernes Lejr i 2017.

Ansøgningen her er Sønderborg Kommunes tilkendegivelse af, at kommunen med en række lokale og regionale partnere og sammen med borgerne vil gå helhjertet ind i opgaven for at skabe en stor oplevelse.

Den er indleveret til Spejdercentret på Holmen i København den 4. november 2013.

Som det fremgår af udbudsmaterialet, skal værtskommunen og spejderne dels indgå i et partnerskab - sammen med engagerede frivillige og erhvervslivet - med det fælles mål at udvikle byen, medborgerskabet, foreningslivet, forretningsmuligheder og spejderbevægelsen. Og dels skal værtskommunen stille en lejrplads til rådighed og opfylde de krav til faciliteter og infrastruktur, som en lejr med forventet 40.000 deltagere kræver.

Første del af denne ansøgning viser, hvordan Sønderborg Kommune griber partnerskabet an i forhold til temaer og aktiviteter, som afspejler områdets særpræg og styrker. Anden del handler om lejrpladsen og de tilhørende

faciliteter, som også påvirker aktiviteter og temaer.

Ansøgningen er blevet udformet i Sønderborg Kommune i et tværgående samarbejde mellem afdelingerne Center for Kultur, Fritid, Plan, Teknik og Miljø/Natur, Brand og Redning, Veje og Trafik, samt Analyse, Digitalisering og Kommunikation. Samtidig har kommunen involveret sine nære partnere Sønderborg Erhvervs- og Turistcenter og ProjectZero, eksterne partnere såsom oplevelsesparken Universe, virksomheder og en række organisationer og kulturinstitutioner, ligesom helt unge spejdere og spejdere med livslang lejrerfaring er blevet inddraget.

Indhold

s. 3 Kære spejderkorps	s. 22 Hvad var det sjoveste ved Spejdernes Lejr i Holstebro i 2012?	s. 27 Forsyninger
s. 4 Vi gør det i Sønderborg!	s. 24 I naturen tæt ved byen	s. 28 Spejdernes Lejr 2017 bliver en sikker lejr
s. 6 Hvorfor skal spejdernes lejr ligge i Sønderborg?	s. 26 Adgangsveje på og til lejrpladsen	s. 29 De frivillige bakker op
s. 8 På vej mod en CO2-neutral landslejr	s. 26 Hvordan kommer man til Sønderborg?	s. 30 Hvad fik I med hjem fra Spejdernes Lejr i 2012?
s. 9 Mange stærke partnere		
s. 10 KROPPEN		
s. 14 HJERNEN		
s. 18 HJERTET		

Kolofon:

Titel: Sammen - om vores fremtid, Spejdernes Lejr i Sønderborg - ansøgning

Udgiver: Sønderborg Kommune, Rådhusstrøget 10, 6400 Sønderborg
Redaktionsgruppe: Sønderborg Kommune: John Bøgelund Frederiksen (ansvarshavende) Suzanne Jagd, Tanja Zeba, Peter Molgaard, Henriette Pilegaard, Morten Menné, Kasper Christensen, Mette Herold Thomsen

Grafisk arbejde: Dennis Paulsen, Headquarters
Foto: Sønderborg Kommune, Syddanske Medier, Universe, spejdernes egne foto
Patricio Soto
Tryk: Casanta Sønderborg

Kære spejderkorps

I er eksperter i aktiviteter for og med børn og unge, og I udfordrer dem til at tage aktivt ansvar for sig selv og engagere sig i fællesskabet.

Her i Sønderborg Kommune kunne vi ikke ønske os nogen mere inspirerende gæster. Så derfor bliver det rigtig sjovt, hvis Spejdernes Lejr vil være hos os i 2017. Her vrimler det med ildsjæle, som vil stå i kø for at hjælpe og gøre en indsats.

Når vi spørger de unge spejdere til deres største oplevelse på store lejre, er det fællesskabet, der oftest bliver nævnt. Det er imponerende for alle at opleve, hvordan man kan samles og danne så enorm en organisme - også bare for den tid, en sommerlejr varer.

Vi vil meget gerne indgå i det fællesskab, og vi er parate til at sætte alle kræfter ind med det samme for at udvikle lejren til et nyt niveau - til den mest uforglemmelige nogensinde. Vi kan også garantere, at den vil få præg af Sønderborg-området og af grænseregionen. Bare arbejdet med denne ansøgning har udløst en eksplosion af ideer hos spejderne selv og hos alle mulige partnere, som vi er gået i gang med at inddrage.

I Sønderborg har vi nemlig tradition for at gå sammen om ambitiøse projekter - på tværs af den offentlige og private sektor og i samspil med vores ildsjæle og frivillige. Senest har vi med kandidaturen til Europæisk Kulturhovedstad 2017 samlet hele den syddanske region og Slesvig-Holsten.

Her kom vi ikke helt i mål, men det har givet os et fantastisk fundament - også i denne sammenhæng, hvor vi naturligvis inddrager vores naboer. I første omgang har mine kolleger i Aabenraa og Flensborg tilkendegivet, at de gerne vil samarbejde.

Vores visioner og vores evne til at omsætte dem i handling giver genlyd langt omkring. Sønderborg er blandt andet blevet tildelt The European Energy Prize for arbejdet med at gøre Sønderborg området CO₂-neutralt inden 2029. Det sker gennem Project-Zero, som er et offentligt-privat samarbejde, hvor borgerne og erhvervslivet er i centrum.

Derfor har vi de bedste forudsætninger for at udvikle bæredygtigheden som det centrale tema i Spejdernes Lejr 2017. Det handler om ansvaret for vores fælles jord og for vores sundhed.

Men vi har også begejstringen for teknologien, og hvordan den kan hjælpe os med at skabe en bedre verden. Og så har vi jo en skæbnesvanger historie med slagmarken Dybbøl som et af Danmarks vigtigste erindringssteder, men med stadig mere samspil og samarbejde over grænsen i de seneste årtier. Den udvikling lærer os, at vi skal lytte til dem, der er anderledes, i stedet for at vi bare vil have det på vores måde. Det er sådan, forståelsen og i sidste ende fællesskabet opstår - også globalt. Endelig har vi en helt enestående lejrplads midt i vores smukke og varierede natur med fjord, hav, marker og skove - og alligevel tæt på byen. Det bliver fantastisk at tage imod jer her.

Aase Nyegaard,
Borgmester
i Sønderborg Kommune

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Aase Nyegaard', written over a light-colored background.

Vi gør det i Sønderborg!

I Sønderborg gør vi plads til de store tanker, og så går vi i gang. Vi er drevet af begejstring - ikke mindst over, hvordan teknologi og naturvidenskab kan bruges til at skabe et bedre liv. En stor del af vores virksomheder er i fuld gang med at udvikle ny teknologi til grøn energi, som hele verden sukker efter. Mange rejser hertil for at se, hvordan vi som borgere, institutioner og virksomheder i fællesskab omstiller os til en bæredygtig, CO₂-neutral fremtid.

Vi smitter også gerne børn og unge med vores begejstring. De får særlige oplevelser med natur og teknik i skolerne, og allerede fra børnehaven lærer de at færdes i en verden med mange sprog og kulturer. Det er nemlig hverdagen på områdets globale virksomheder, og det præger byen, at universitetet er landets mest internationale.

Universitetet indgår i et tæt samarbejde med erhvervslivet, forskerparker og en iværksætterfabrik. Det har til huse i vores store kultur- og videnscenter Alsion, som ligger ned til vandet midt i byen. Det er også her, at landsdelens symfoniorkester har hjemsted i en førsteklases koncertsal.

Den modsatte havnebred udvikles efter en plan af verdensarkitekten Frank Gehry med innovative virksomheder, multikulturhus, international kunsthall og hotel med waterpark, som også bliver udstillingsvindue for byens grønne ansvarlighed.

Havnen er et eksempel på, at når vi går i gang i Sønderborg, så går vi efter at skabe det unikke. Samtidig er de nye mødesteder med til at gøre Sønderborg kendt som en af landets mest ambitiøse og levende kulturbyer. I forvejen har vi et højt aktivitetsniveau med mindst én koncert eller teaterforestilling for hver dag i året og et meget aktivt foreningsliv. Der findes muligheder for alle i kommunens tætte netværk af byer og landsbyer.

Og så har vi med fem fyrsteslotte i området og den historiske slagmark på Dybbøl Banke en betydningsfuld og spændende kulturarv, der også folder sig ud i et væld af lokale traditioner.

Her - i porten til Europa - har blodige og skæbnesvangre slag udspillet sig. Men hvor der før var krig og fjendskab, er vi i dag en model for fredelig sameksistens i hele verden. Faktisk skaber samspillet i grænseregionen nu grobund for udvikling på mange felter.

Det er blot én af de måder, vi overskrider grænser på i Sønderborg. Vi gør det!

- Byen Sønderborg med ca. 30.000 indbyggere er knudepunktet for et tæt netværk af mindre byer og landsbyer med mange lokale ildsjæle. Vi er 76.000 i Sønderborg Kommune, 700.000 i regionen Sønderjylland-Schleswig og fire millioner i Den Dansk-Tyske Region

- Vores skove, hav og 220 km kystlinje indbyder til et væld af aktiviteter, ligesom mindst 700 frivillige foreninger og sportsklubber er basis for et vitalt fritids- og idrætsliv

Hvorfor skal Spejderernes Lejr ligge i Sønderborg?

KFUM-spejderne i Dybbøl kommer gående ad bygaden med fanen. De kommer fra søndagsgudstjenesten i kirken og er på vej hen til hytten, som ligger i et grønt område i parcelhuskvarteret.

I hytten spiser de pizza og holder spejdermøde, hvor de skal prøve at lave batterier med citroner og bagefter måle, hvor meget strøm de giver. Mange af dem var med på Spejderne Lejr i Holstebro.

Broager Pigespejder hører til Det Danske Spejderkorps og er en af de få grupper, der stadig er delt op i piger og drenge. Tirsdag aften har de store spejdere og juniorerne møder. En hel del af de store spejdere var med i Spejderne Lejr i Holstebro og nogle af juniorerne var med i den korte udgave af lejren.

”Hvis det er i Sønderborg, kan det blive noget med Dybbøl og 1864”

”De har nogle sjove aktiviteter i Historiecentret. Man kan male mel i Dybbøl Mølle, og man kan jo gå på hike og sove i soldaterbarakkerne”

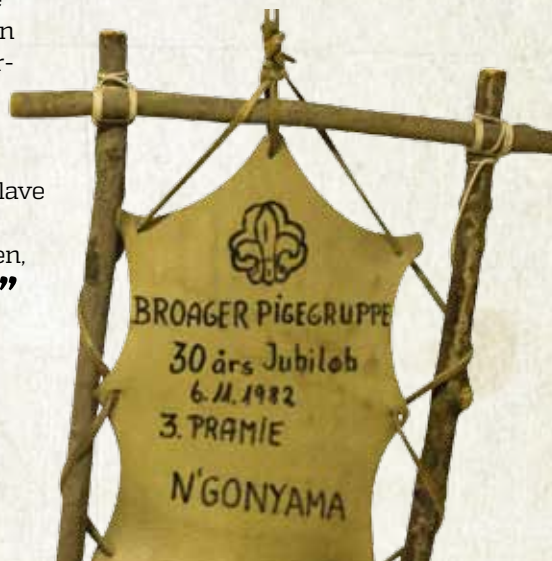
”Det kunne også være fedt at lave en hike ned over grænsen til Tyskland på hele Gendarmstien, eller man kan gå rundt på Als”

”Vi har jo masser af vand hernede. Så kan man bygge tømrerflåder og fiske sin egen mad eller finde den i naturen”

”Man kan finde på noget, så der bliver lavet strøm til lejren og lave sine egne solceller. Ligesom i Holstebro, hvor vi havde en solcelleoplader til mobiltelefonerne. En mobiltelefon er jo spejderens vigtigste multiværktøj.”

”Hvis det er på Kær Halvø, er det jo fedt, at det er så tæt på byen. Man kan måske komme på ghost walk på Sønderborg Slot”

”Det vil blive sjovt at lave indhold på forlejrene, så kan vi komme på alle mulige ideer til ting, vi kan tage med”

Om spejderne i Sønderborg Kommune

Cirka 860 mennesker fra seks år og opefter er spejdere i Sønderborg Kommune, fordelt på 20 aktive grupper. De har arrangeret sig i Det Danske Spejderkorps, KFUM og De grønne pigespejdere. Cirka 720 af dem er under 25 år. Spejderne i området er yderst aktive og er at finde i de fleste bysamfund i kommunen, fra Rinkenæs og Broager i vest over Sønderborg, Sundeved og Augustenborg i midten og Fynshav i øst, fra Kegnæs i syd til Nordborg i nord. Flere steder er der unge mennesker nok, så samme by kan huse både grønne og blå spejdergrupper.

De fleste grupper har egne hytter, der ligger placeret naturskønt og tæt på åbne områder, skov og kyststrækning.

KFUM-spejderne i Sønderborg Kommune hører ind under Nydam Distrikt, mens DDS'erne tilhører Dybbøl Division.

Begge distrikter dækker nogenlunde samme område af Sydøst-sønderjylland.

Dybbøl Division har i årtier været kendt for at arrangere det krævende natløb "Superløbet".

“Vi har enormt meget historie her”

“Man kan også lave noget med landsbyerne eller med Landbrugs-skolen og Idrætshøjskolen”

“Det kunne være sjovt at lave noget ligesom verdens største tømmersflåde”

“Hvis man samarbejder med firmaer som Danfoss eller Linak, kan de give udfordringer til spejderne - nogle opgaver der skal løses”

På vej mod en CO₂-neutral landslejr

Spejderkorpserne har stor kapacitet og erfaring i at opbygge lejre med aktiviteter ud fra meningsfulde temaer.

Det er vi fuldt ud bevidste om i Sønderborg Kommune.

Vi byder dog ind med et forslag til temaer og aktiviteter, som vores område har særlige kompetencer til at indgå partnerskab om, og som vil give Spejdernes Lejr 2017 det bedste af, hvad Sønderborg-området og grænseregionen har at byde på.

Vi ser en stor overensstemmelse mellem værdierne i spejderkorpserne og de værdier, som vi i Sønderborg Kommune bygger på. Her har vi en stærk tradition for at løfte i flok - samarbejde mellem den offentlige, private og frivillige sektor - båret af målsætningen om at skabe bæredygtighed miljømæssigt, kulturelt, socialt og økonomisk. Her bliver store visioner realiseret i tætte netværk med kort vej til praktisk knowhow og med en stærk vilje til at lykkes.

I Sønderborg griber vi det an som en proces, der underbygger vores langsigtede strategi om at styrke ansvarligheden og samarbejdet på alle niveauer, med borgeren i centrum og med et syn på kulturel og social mangfoldighed som en berigelse.

De temaer og aktiviteter, som vi her foreslår, tager afsæt i Sønderborg-områdets historie igennem århundreder og vores visioner igennem de seneste årtier. De kan udfoldes gennem oplevelser i en meget varieret og smuk natur - også med masser af muligheder for aktiviteter på vandet, i byen tæt på lejren og i hele vores område med input fra vores stærke kultur- og formidlingsinstitutioner, engagerede virksomheder og organisationer.

Vi ser for os disse elementer, som uddybes på de følgende sider:

KROPPEN

På vej mod en CO₂-neutral landslejr. Vi tager ansvar og sikrer os selv og kloden en sund fremtid

HJERNEN

På vej mod mere viden og kreativitet. Vi skaber en bedre verden med begejstring for naturvidenskab og teknologi

HJERTET

På vej mod fællesskab i en global verden. Vi mærker historien og skaber forståelse i møder med det, som umiddelbart virker anderledes

Mange stærke partnere

Sønderborg Kommune vil ind-
drage en række stærke partnere
til at hjælpe med at udfylde de
foreslåede aktiviteter og temaer
- og til opbygningen af lejren,
hvor temaerne har relevans.
De overordnede partnere, som
foreløbig har tilkendegivet deres
opbakning, er:

Danfoss

**Jørgen Mads Clausen, bestyrelses-
formand for Danfoss A/S:**

"Vi er rigtig mange virksomheder
i Sønderborg-området, som spiller
en aktiv rolle i Sønderborg Kom-
munes vision om at blive CO₂-
neutral i 2029. Samarbejdet med
spejderkorpserne vil give os mulig-
heden for at vise, hvordan Sønder-
borg kan etablere en CO₂-neutral
landslejr. Vi håber, at spejderkorp-
serne også kan se mulighederne
i at placere lejren i Sønderborg,
hvor vi samlet har nogle af land-
ets stærkeste kompetencer inden
for teknologi og grøn energi".

**Tove Larsen, borgmester i
Aabenraa Kommune** støtter op
omkring Sønderborgs ansøgning.

**Simon Faber, overborgmester
Stadt Flensburg:**

"Set fra denne stol er det en god
tanke at hente den store spejder-
lejr hertil i 2017. Der vil være
stærke samarbejdsmuligheder
både med de meget aktive spej-
derorganisationer i det danske
mindretal og med mange tyske
aktører inden for sport, turisme
og kultur. Vi bakker derfor gerne
op om Sønderborgs kandidatur."

**Miljøministeriet
Naturstyrelsen**

**Inge Gillesberg, skovrider,
Naturstyrelsen Sønderjylland:**

"Naturstyrelsen og Sønderborg
Kommune har sammen med de
lokale foreninger en lang tradi-
tion for at samarbejde om at give
vores borgere de bedste natur-
oplevelser. I vores område er der
mange friluftsmuligheder; der er
store og små skovarealer, der er
fjord og nor, og der er mulighed
for aktiviteter til både lands og til
vands. Spejdernes Lejr 2017 vil få
en perfekt ramme, hvis valget
falder på Sønderborg. De skal
være meget velkomne i 2017."

**Erling Duus, formand for Indu-
strigruppen i Sønderborg:**

"For os er det naturligt at indgå i
partnerskaber med andre om-
råder i samfundet - både med

offentlige myndigheder og med
frivillige organisationer - for at
understøtte vores fælles fremtid.
At samarbejde med spejderkorp-
serne om opbygning af Spejdernes
Lejr i Sønderborg i 2017 og om
aktiviteter vil for os være en
kærkommen lejlighed til at vise,
hvordan teknologi spiller en rolle
i dagligdagen og i bestræbelserne
på at realisere vision om en CO₂-
neutral fremtid."

**Jens Bachmann, eventchef
Sønderborg Handel:**

"Spejderkorpserne vil i Sønderborg
finde en by, som er et stærkt
handelsknudepunkt med et
stort opland. Det er samtidig et
knudepunkt for et voksende kul-
turliv, og det er vores plan, at det
skal vokse endnu mere - også i
kraft af markeringerne af 150-året
for Slaget på Dybbøl i 1864.

Mange af aktiviteterne opstår
i et samspil mellem os i forret-
nings- og butikslivet og områdets
foreninger og frivillige organisa-
tioner. Her kender vi hinanden og
går praktisk til værks, og derfor
kan rigtig meget lade sig gøre.
Det vil være en sand fornøjelse,
hvis vi også kan se frem til at
blive makker med en stor "ekstra
by" i 2017 i form af Spejdernes
Lejr. Vi vil med stor ildhu kaste os
ind i forberedelserne og opbyg-
ningen af sjove og spændende
aktiviteter, som også kan opleves
uden for lejren."

KROPPEN

På vej mod en CO₂-neutral lands-lejr. Vi tager ansvar og sikrer os selv og kloden en sund fremtid

Som et overordnet tema for både opbygningen af lejren og aktiviteter undervejs foreslår vi at tage udgangspunkt i Sønderborgs vision om at blive CO₂-neutral inden 2029. Det handler om at skabe en bæredygtig fremtid i forhold til især jordens ressourcer og jordens velbefindende, men også i forhold til sundheden i menneskets krop og sjæl. Vi håber, at børn og unge vil hjælpe Sønderborg på vej mod en CO₂-neutral fremtid, og at de vil blive ambassadører for visionen i hele verden. Det handler om at tage **ansvar** og sikre os selv og kloden en sund fremtid.

Sønderborg Kommunes vision om at blive CO₂-neutral i 2029 er forankret i ProjectZero - et offentligt-privat partnerskab. Her er det et vigtigt element at få borgere og erhvervsliv til at ændre værdigrundlag, holdning og adfærd i forhold til CO₂-udledning. ProjectZero er blevet belønnet med The European Energy Prize og er optaget i Clinton Climate Positive Development Program. I 2012 indgik ProjectZero en samarbejdsaftale med den kinesiske millionby Baoding, som også er Sønderborgs venskabsby. Udvikling af ny teknologi til grøn

energi er et vigtigt element i visionen. En stor del af Sønderborgs virksomheder - faktisk flere end halvdelen - er i fuld gang med netop det, og i det nationale klyngeinitiativ Lean Energy Cluster, samarbejder virksomheder med forskningsinstitutioner.

På den baggrund vil det være sjovt at inddrage deltagerne i Spejdernes Lejr 2017 i udvikling af ny teknologi efter crowd sourcing-princippet. Det vil Industrigruppen i Sønderborg gerne springe ud i.

Samtidig har Sønderborg i forvejen flere avancerede miljøvenlige anlæg til blandt andet rensning af spildevand og et kraftvarmeværk med geotermisk anlæg. Disse kan dels indgå i den bæredygtige opbygning af lejren, og dels kan de indgå i aktiviteterne under lejren.

Ligesom vi skal passe på jorden og bruge dens ressourcer på en forsvarlig måde, skal vi også passe på vores egen organisme - vores krop. Og vi skal finde ny energi ved at udfolde os i pagt med naturen. Det kan der blive rig mulighed for på Spejdernes Lejr i Sønderborg, hvor vi har skove, hav, 220 km kystlinje og et udbygget net af vandre- og cykelstier. Samtidig vil vores foreninger, organisationer og kulturinstitutioner stå klar til at hjælpe med

aktiviteter i hele området - både til vands, til lands og i luften.

Gennem Sønderborg-områdets store internationale virksomheder har vi i de seneste år haft værtskab for en række nationale og internationale erhvervsarrangementer og konferencer. Alision er den unikke ramme for disse koncepter. Derfor ser vi også mulighed for, at der i tæt samarbejde mellem universitet, kommune og områdets erhvervsliv kan skabes grobund for en eller flere relevante konferencer for eksempel med temaerne bæredygtighed i kommuner, CSR og lederskab.

Også de lokale fødevarerproducenter, som er med til at gøre "sønderjysk" til et kvalitetsstempel, vil gerne spille med. Sønderborg er allerede nu klar med en række forslag til, hvordan lejren kan få en smagfuld og bæredygtig madforsyning - blandt andet i samarbejde med de mange aktive landsbyer, som findes i Sønderborg-området.

Sammen - om v

Lokale fødevarer

vores fremtid

Masser af spændende stier

I Sønderborg Kommune er der 96 km naturstier og 238 km vandruter. Herudover er der næsten 100 km græs-, grus- og trampestier.

Den mest kendte af vores stier er Gendarmstien, som har historisk betydning.

Ifølge www.vandruter.dk er

Gendarmstien en af Danmarks bedst kendte og mest populære vandruter langs kysten. De vigtigste særkender er oplevelsen af det varierede landskab og det historiske vingesus. Vandruten er 74 km, og det er planlagt at fortsætte den til Skovby på Sydals. Gendarmstiruten indgår i ni længere afmærkede vandruter af national/regional betydning (Dansk Vandrelaug) og er en del af fjernvandre-rute E6, som går

ca. 5200 km fra Alexandroupolis i Grækenland til Kilpisjärvi i Finland.

På Spejdernes Lejr 2017 vil der således være mulighed for langdistance-hikes – som oven i købet kan tematiseres. Kortet viser de nuværende og kommende vandruter. I 2017 vil det være muligt at gå hele vejen rundt i Alssund-området.

KROPPEN

Spejder - til lands, til vands og i luften

Sønderborg Kommune vil sammen med områdets foreninger og andre partnere sørge for, at der også bliver masser af aktivitet uden for lejrområdet:

Lige ved lejren vil der blive etableret blandt andet beachvolleybaner og fodboldbaner, ligesom stier i området indbyder til gode gå- og cykelture. Sønderborg Lufthavn vil indgå i planlægningen med henblik på aktiviteter. Lejrpladsen er omringet af vand, som giver en masse muligheder. Sønderborg Yacht-

Lækker bæredygtig mad fra lokalområdet

I Sønderborg-området findes et væld af levende landsbyer med stærkt sammenhold og mange ildsjæle. Mange af dem er organiseret i landsbylaug, som gerne vil involvere sig i spejderlejren. Blandt andet vil landsbyerne på Kær Halvø, Broagerland og Holm, gerne i samarbejde med deres

Club har flere gange stået for DM, EM og VM i forskellige sejladser, og Sønderborg-området har en række skibslaug med kopier af berømte historiske skibe, bl.a. Nydambåden, Hjortspringbåden og vikingskibet Sebbe Als, som meget gerne vil medvirke i aktiviteterne.

Vandet og stenrevet omkring Kær Halvø indbyder til dykning, og det lokale dykkercenter vil gerne give dykkerundervisning.

Blot to kilometers gang fra lejr-området ligger Humlehøj-Hallen, hvor spejderne vil have adgang til badminton, hockey, håndbold, volleyball og et springcenter med klatrevæg, hvor Sønderborg Klatreklub er klar til at give

professionelle samarbejdspartner inden for Landbrug og Fødevarer, indgå i forplejningen ved spejderlejren. Landsbyerne arbejder i forvejen med bæredygtighed på forskellige niveauer, blandt andet inden for transport og lokale fødevarer. Udgangspunktet vil være lokale råvarer fra kvalitetsproducenter i hele nærområdet. Konkret vil de gerne levere MAD-PAKKER med færdige opskrifter og fysiske råvarer til fremstilling af lækre menuer over bål til spejdernes aftensmåltid. Mad-

spejderne en oplevelse. I Hallen findes også en nyrenoveret svømmehal, som vil være åben for lejrens deltagere.

I Sønderborg findes en mountainbike-bane, og under hele Spejderne Lejr vil der stå 50 mountainbikes klar, der lånes ud af MTB Sønderborg.

Også Sønderborg Skaterhal er klar til actionpræget sport. Her kan man køre over ramper på BMX, skateboard og rulleskøjter. Her findes også en mobil rampe, som kan flyttes ud i lejren. Sønderborg-skaterne samarbejder med Sportpiraten i Flensborg, som vil være synlig i Sønderborg med bl.a. parkour, skate og BMX-event.

pakkerne kan suppleres med spejdernes egen høst fra fælles landsbykøkkenhaver. Leverandører, som allerede har meldt sig til sunde lokale MAD-PAKKER: Skærtøft Mølle (økologisk korn og mel), Rønhave Slagteren (kød og sønderjyske pølser), Røllumgård (alt godt fra landet), Naturmælk (økologisk mælk), Growing Home, Krydderurtehaven (frilandskrydderurter), Hestehavegård Frugtplantage, Skelde Vingaard Biavl (honning).

Alssu

Teglvej

Action

Nydambåden

nd

Jorden gemmer på historier om søfart og håndværk

I Nydam Mose ved Sønderborg er der gjort unikke fund fra jernalderen, herunder Nydambåden, som er Nordeuropas ældste klinkbyggede skib - 500 år før vikingeskibsrænen. Efter at frivillige i mange år har arbejdet hårdt med gammelt håndværk, har de netop søsat en kopi af Nydambåden ved Sottrupskov. Desuden har Sønderborg-området andre

erker

Leret er et livsgrundlag og kan bruges til leg og kunst

Sønderborg-området omkring Flensborg Fjord er historisk set Danmarks teglværksegn nummer et og er det stadig. I det 20. århundrede har 39 teglværker hørt hjemme omkring Nybøl Nor og på Broagerland. I dag produceres lige så meget på kun seks teglværker. Cathrinesmindes Teglværksmuseum

sport

Sønderjyllands Kunstskeole vil gerne medvirke

Thomas Lunau, leder af Sønderjyllands Kunstskeole:

“På Sønderjyllands Kunstskeole i Sønderborg opfatter vi os selv som en central aktør på kunstområdet og generelt på kulturområdet i hele regionen. Foruden en stor aftenskoleafdeling har vi børne- og ungdomsbilledskoler og

oldtidsskibe, og de vil alle meget gerne medvirke i lejren. **Vincent Jessen, formand for Selskabet for Nydamforskning/Nydambådens Laug:**

“Selskabet for Nydamforskning/Nydambådens Laug er meget interesseret i, at Spejdernes Lejr kommer til Sønderborg. Vi vil gerne stå til rådighed med at formidle det spændende, der kan vises og fortælles om jernalderoffer-mosen Nydam Mose og dens unikke arkæologiske fund, herunder Nydambåden. Vi vil vise og fortælle på stedet, og

på Broagerland var aktivt som teglværk fra 1732 til 1968, men er i dag indrettet som teglværksmuseum under Museum Sønderjylland. Det er af Kulturarvstyrelsen udnævnt til et af Danmarks 25 industriminder.

Teglværksmuseet vil gerne medvirke i aktiviteter med ler. Evt. kan spejdere stryge sten, og der kan indgå en milebrænding eller brænding af en skulptur, evt. på selve lejren. Teglsten, produceret eller præget af spejderne, kan også bruges i et land art-projekt, evt. i samarbejde med et af områdets teglværker. Her er især

et daghold med Billedkunstnerisk Grundkursus, hvor primært unge på et år kommer rundt i forskellige genrer inden for billedkunst og evt. forbereder sig til optagelse på videre uddannelse.

Vi vil gerne slå fast, at de visuelle kompetencer spiller en stadig større rolle på alle niveauer i det samfund, som vi lever i, og det er centralt for børn og unge at udforske de kreative muligheder og det visuelle sprog.

Derfor er det oplagt for os - både undervisere og elever - at være

vi vil vise og fortælle om skibskopien, “Nydambåden”, der ligger på stranden ved Sottrupskov ved sin anlægs- og liggebro, og dens vinteropbevaringssted nausten (bådehus). Vi har aftalt med Hjortspringbådens Laug (padlet jernalderkrigsfartøj) og Sebba Als (vikingeskib) at formidle i fællesskab.

Vi vil således kunne tilbyde en sammenhængende formidling af oldtidsskibshistorie, Danmarks-historie og den nationale kamp om de sønderjyske oldsager (Flensborgsamlingen).”

Petersen Tegl, som producerer specialsten og i mange år har samarbejdet med kunstnere, en interessant og beredvillig partner. Desuden vil Sønderjyllands Kunstskeole gerne medvirke her. Endelig er teglværkslandskabet, hvor Gendarmstien også skærer igennem, velegnet til et historisk orienteringsløb, og på teglværksmuseet er der gode overnatningsmuligheder på varmeloftet eller i tørreladerne, ligesom der er muligheder for søaktiviteter, da teglværket ligger lige ud til Flensborg Fjord med anløbsbro.

en aktiv del af aktiviteterne under Spejdernes Lejr i Sønderborg. Vi ser temaet bæredygtighed som en fantastisk udfordring, og vi er åbne over for at gå ind med kunstneriske processer i forskellige - også utraditionelle - sammenhænge - og gerne allerede i forberedelsesfasen til lejren. Vi vil også glæde os over at blive inddraget, når det gælder opbygning af konkrete værker så som land art af tegl eller monumenter af genbrugsmaterialer.”

HJERNEN

På vej mod mere viden og kreativitet. Vi skaber en bedre verden med begejstring for naturvidenskab og teknologi

Et vigtigt led i indsatsen for en bæredygtig fremtid er vores evne til at bruge hjernen til at udvikle nye teknologier ud fra vores viden og kreativitet. I Sønderborgområdet har vi stærke kompetencer på teknologi-området og især i det felt, der hjælper os på vej med at spare på energien. Men teknologien har også betydning for vores måder at kommunikere på og for vores adgang til personlige relationer, viden og erfaring i hele verden. Det kan gøre verden til et bedre sted, ligesom landvindinger inden for sundhed og medicin kan hjælpe os alle. En vigtig forudsætning er naturvidenskaben, og i Sønderborgområdet er vi allerede godt på vej med tilbud, der skaber begejstring for disse felter hos børn og unge.

Et stærkt tilbud på området er Universe - en naturvidenskabelig oplevelsespark, som netop er skabt til at begeistre børn og unge inden for videnskab, teknologi og iværksætterier.

Her leger børn, unge og voksne sig til viden om naturvidenskaben og kan tumle fra det ene eksperiment og sjove naturfænomener til det andet.

Universe har flere områder i parken, som synliggør forskellen mellem alternativ og konventionel energi, og i 2017 forventer parken at have et endnu større område, der netop fokuserer på

alternative energikilder. Universe er også rammen om mange skolebesøg, hvor parken indgår i en del af undervisningen. Det har dannet grundlag for forskningsprojektet Ny Naturfag under Universe Fonden. Dette kaldes også FUF - Fremtidens Undervisnings Facilitet, hvor børn arbejder på mange forskellige måder - samtidigt. Tager spejderne på hike, kan de komme forbi Danfoss' nye store solcellepark med 9300 solcellepaneler, som fylder fire-fem fodboldbaner, og som vil kunne producere elektricitet nok til at dække 400 husstandes årlige forbrug.

I Sønderborg Kommune bejstrer skoleeleverne også for naturvidenskab gennem projektet House of Science, som blandt andet kvalificerer lærere til inspirerende undervisning, ligesom Sønderborg er aktiv i det regionale samarbejde Science Region og huser det nationale center for natur, teknik og sundhed, NTS.

Sønderborg kunne i 2007 slå dørene op til Alsion - et knap 30.000 kvadratmeter stort center med universitet, forskerpark og en førsteklases koncertsal, som er hjemsted for landsdelens symfoniorkester.

Og på den anden side af vandet i Sønderborg udvikles den tidligere industrihavn efter en plan af verdensarkitekten Frank Gehry, der blandt andet er kendt for Guggenheim-museet i Bilbao i Spanien og Walt Disney Concert Hall i Los Angeles.

Området udvikles til et unikt center med attraktive boliger, innovative virksomheder, formidling, kunst og wellness. Her går bæredygtighed, teknologi og et levende kulturliv op i en højere enhed. Et element bliver et stort multikulturhus med blandt andet fremtidens bibliotek og Sønderjyllands Kunsthøjskole - et center for kultur, læring og formidling, som vil være næsten klar til åbning i 2017.

Ved siden af dette er der planlagt et banebrydende internationalt center for kunst og teknologi, som allerede i 2014 - i forbindelse med markeringen af 150-året for den slesvigske krig i 1864 - afvikler campen Young Minds in Digital Action - et internationalt projekt for unge, der er baseret på et digitalt univers.

Universitetet i Sønderborg har i samarbejde med Flensborg Universitet knap 2000 studerende, hvoraf 70 procent er internationale. Under Sønderborgs tre fokusområder; ingeniør, erhvervsstudier og samarbejde over grænser, er universitetet og erhvervslivet tæt forbundet, ligesom forskerne samarbejder med industrien om en lang række projekter. Samtidig er universitetet tværgående kendetegnet ved, at mennesket sættes i centrum i forhold til produkt- og forretningsinnovation i en global verden. Her er også kommunikation og kultur på dagsordenen. Det sker under overskriften Living Technology.

Universe - stedet hvor sjov er videnskab

Universe er begejstret for ideen om at være en del af Spejdernes Lejr 2017 i Sønderborg. Et besøg i parken vil give mulighed for at opleve naturfænomener i Blå Kube, eksperimenter med den digitale verden i Cumulus, lege i Pixieland og Water Works og i masser af andre nye områder, som vil blive realiseret inden 2017.

Man kan også gå på opdagelse i parkens energiomåde og lege med forskellige energiformer, ligesom der vil være mulighed for at opleve parkens Science Show - en rejse i kemiens verden med brag og eksplosioner.

Universe kan tilbyde forskellige workshops i parken såsom bygning af en vandraket, en solcellebil eller en vandbil. Spejderne vil få til opgave at bygge en raket eller bil, som kan konkurrere med andre i fart og udsmykning. Nogle af disse workshops vil også kunne tilbydes i lejren, ligesom Universe vil kunne levere Science Show inde i lejren. Det vil også blive undersøgt, om det er muligt at indgå i et samarbejde med forskellige danske universiteter for at tilbyde flere forskellige shows i landslejren.

En tur til Universe kan kombineres med en hike. Parken vil gerne stille overnatningsplads til rådighed på en mark mellem Bittens Høj og vandet, ligesom Universe vil kunne tilbyde forplejning i et vist omfang.

HJERNEN

Idé: Digital delcamp

I Sønderborg forestiller vi os muligheden for en digital delcamp, hvor vi sætter 400-500 unge mennesker sammen før og under hovedlejren. Altså både i det digitale univers (før campen) og ved det fysiske møde (selve campen). De kan f.eks. arbejde med nye, digitale muligheder, hvilket lægger sig op ad hovedlejrens delemner.

Sønderborg har gjort det før. Sønderborg kan gøre det igen. I 2009 mødtes flere hundrede unge mennesker på tværs af sprog, landegrænser og religioner under "Bright Green Youth". 40 nationer var repræsenteret. I sommeren 2014 sætter 500 nationale og internationale unge på ny hinanden stævne - denne gang til "Young Minds in Digital Action" i en lige så storstilet camp om nutidens og fremtidens digitale muligheder - for den enkelte og for samfundet. **Charlotte Sahl-Madsen**, arrangør af begge camps samt direktør for

Sønderborgs kommende kunsthall (bl.a. med fokus på digital kunst):

"Sønderborgs DNA indeholder digital nysgerrighed. Vi er cutting edge på det område. Fra børnehaven til ph.d. og på langt de fleste virksomheder beskæftiger vi os med teknologi og digitalisering. Vi har grundig erfaring med at organisere camps, hvor adskillige hundrede vidt forskellige mennesker mødes om samme tema, men hvor der stadig kan tages individuelle hensyn. Yderligere har vi vist, at vi kan generere enorm branding og markedsføringsværdi. Er syv live-transmissioner fra seneste camp på BBC tilstrækkelig dokumentation?"

Sønderborg har tunge og veldokumenterede forudsætninger for at gøre det godt med lejren og dens underlejrere i 2017. Vi er ikke blot fremme på det digitale område, vi har også de klassiske nødvendigheder for en stor spejderlejr med enormt alsidig natur i form af store skove, græsområder og kyststrækninger."

Teknologi- forskere er klar til samarbejde

På Syddansk Universitet i Sønderborg har Mads Clausen Institutet allerede tilkendegivet, at det gerne vil deltage i værtskabet for Spejdernes Lejr 2017. Mads Clausen Institutet har fokus på udvikling af bæredygtige løsninger, og dets forskellige uddan-

nelsesretninger kan bidrage til at udvikle en spændende lejr. På Innovation & Business tilbyder instituttet forskellige Cradle to Cradle-kurser, og på Nanoteknologi-uddannelsen bliver der udviklet bæredygtige energikilder i form af organiske solceller og lyskilder med organiske dioder. Endelig er Mekanik-uddannelsen fokuseret på energieffektive elektroniske komponenter.

HJERTET

På vej mod fællesskab i en global verden. Vi mærker historien og skaber forståelse i møder med det, som umiddelbart virker anderledes.

I Sønderborg og i den dansk-tyske region - i porten til Europa - har det historiske kulturmøde givet en særlig dynamik. Her har vi et udvidet spillerum, både fysisk og mentalt, i forhold til det at gå over grænsen. I en globaliseret verden er det en styrke, og det vil vi udvikle og fremhæve. En tysk mindretalsbefolkning betyder, at vi har tradition for at rumme flere kulturer. Historien har bragt perioder med dramatisk fjendskab, men i de seneste årtier har forholdet udviklet sig fra accept til respekt og forståelse. På mange områder har vi i dag et berigende samarbejde indbyrdes og over grænsen, og det dansk-tyske grænseland er blevet model for fredelig sameksistens i hele verden. Men vi har også andre mindretal iblandt os, både kulturelt og socialt. Derfor skal vi lære af historien, og ved at være sammen om aktiviteter kan vi skabe forståelse for det, som umiddelbart virker fremmed. Sådan bliver mangfoldigheden en berigelse for fællesskabet.

Dybbøl i Sønderborg er et område af national og international

betydning. Sammen med områdets fem fyrsteslotte og tilstedeværelsen af mindretal vidner slagmarken fra de slesvigske krige om samspillet i grænselandet på godt og ondt. Det var slagmarken her, en overlegen hærstyrke fra Preussen og Østrig på en enkelt formiddag, den 18. april 1864, forvandlede til "Slagtebænk Dybbøl". Få måneder efter - natten til den 30. juni - fulgte "Erobringen af Als". Som følge af krigen mistede Danmark en tredjedel af sit område, og Sønderborg og Sønderjylland var tysk, indtil den nuværende grænse blev fastlagt efter en folkeafstemning i 1920.

I 2014 bliver der stor fokus på Sønderborg i anledning af 150-året for 1864 - ikke mindst i kraft af filminstruktør Ole Bornedals tv-dramaserie "1864", som bliver vist på DR 1 fra efteråret 2014 og får premiere i biografversion i 2015.

Der planlægges en lang række lokale og regionale aktiviteter i anledning af 150-året, men også i "dagligdagen" foregår en kontinuerlig udvikling i formidlingen af krigens aspekter i Historiecenter Dybbøl Banke, hvor man kan se, høre og smage fortællingen om krigens mange skæbner. Blandt andet genskabes hvert år "Erobringen af Als", da de preussiske soldater i ly af nattemørket krydsede Alssund i mange små

både i juni 1864. Kanonerne bragede, og de danske soldater prøvede forgæves at afværge det overvældende angreb. Dette foregår præcis på Kær Vestermark, hvor Spejdernes Lejr 2017 meget gerne må finde sted. År for år deltager flere frivillige i genskabelsen som historiske soldater, visekællinger, marketerndere, borgerfruer og diakonisser. Her i 2013 deltog 85 fra Danmark, Tyskland, Tjekkiet og USA. I 1864 var det i øvrigt første gang, Røde Kors var til stede på slagmarken i forbindelse med en kamp. Dette bliver markeret i 2014, og dette humanitære element kan ligeledes tænkes ind i lejraktiviteterne i 2017.

I 2014 markeres også 100-året for udbruddet af Første Verdenskrig. Det var mens det nuværende Sønderjylland hørte til det tyske rige, og dermed måtte tusindvis af dansksindede sønderjyder drage i fronten i tysk uniform. Det har sat spor både mentalt og fysisk, og det er blandt emnerne i udstillingerne på det historiske museum på Sønderborg Slot. Dermed må Sønderborg siges at have et godt grundlag for historiske oplevelser i forbindelse med Spejdernes Lejr i Sønderborg i 2017.

Men hvor der før var krig imellem Danmark og Tyskland, er der i dag mere og mere samarbejde

Sønderbo

borg Slot

- ikke mindst på kulturområdet. Fra 1. januar 2013 er Europas første internationale kultur-aftale indgået i grænseregionen Sønderjylland-Schleswig, som også tæller Sønderborg. Her er det et bærende formål at fremme de interkulturelle kompetencer hos børn, unge og voksne. Kulturaftalen udløser tilskud til kulturaktiviteter fra både det danske kulturministerium og delstats-regeringen for Slesvig-Holsten. Dette styrker muligheden for unikke, grænseoverskridende kulturoplevelser, som bidrager til at skabe forståelse imellem vores forskellige kulturer, og Sønderborg Kommune vil gerne medvirke til, at denne tilgang til kultur bliver et element i Spejdernes Lejr 2017.

Ringridning og Verdens Længste Kaffebord

Lokale traditioner som ringridning og sønderjysk kaffebord giver særpræg og kolorit til Sønderborg-området. Ringridning til hest dyrkes som en seriøs sport igennem hele sommeren i områdets byer, mens kaffebordet nu mest holdes som en event for turister og særlige gæster. Oprindeligt blev "det sønderjyske kaffebord" populært i midten af 1800-tallet, og det hedder sig, at der skal være mindst 14 slags kager - syv af de hårde og syv af de bløde. Og som gæst skal man helst smage på det hele for ikke at fornærme værtinden.

Blandt de sønderjyske opskrifter findes "Knæpkager", "Gode råd" og "Ingenting". På Spejdernes Lejr i Sønderborg skal der naturligvis være "Verdens længste kaffebord", og borgere i hele Sønderborg-området vil blive opfordret til at møde op med deres kagespecialiteter, ligesom spejderne også er meget velkomne til at forsøge sig med kager over bål. Ligeledes skal der naturligvis holdes ringridning - dog i versionen, hvor krikken er skiftet ud med en jernhest.

Gamle lege og uhhhygge på Sønderborg Slot

Sønderborg er vokset op omkring Sønderborg Slot, hvis første udgave blev grundlagt af Valdemar den Store i 1100-tallet. Borgen blev gradvist udvidet og var fra cirka 1530 en af landets stærkeste. I dag er slottet et historisk museum som en del af Museum Sønderjylland, og museet vil meget gerne samarbejde om aktiviteter i forbindelse med Spejdernes Lejr i Sønderborg. I lejrens midterste dage vil slottet tilbyde aktiviteter á to timer to gange dagligt for forskellige alderstrin. Blandt forslagene er forløb med gamle lege som "Slå munk", "Bære kællingesæk" og "Trække stok", stjerne løb med historisk indhold, opgaveløb med kompas og "Åndernes Time" inden midnat, som dog vil være forbeholdt de store spejdere.

Cykelringridning

Sønderjysk kaffebord

HJERTET

Ryk en balle – der er plads til alle!

I Sønderborg-området lever det tyske mindretal og det danske flertal side om side. Her er der tyske børnehaver, skoler, avis og kulturinstitutioner, men det er ikke en ting, der bliver regnet for noget negativt – tværtimod bidrager det til mangfoldigheden. Der er dog mange mindretal med andre kulturer, nationaliteter og etniske baggrunde i Sønderborg-området. Faktisk kommer hver ottende borger fra et andet land – de fleste er fra Tyskland, men derefter følger Libanon, Afghanistan og Bosnien, og børn og unge

En åben lejr i Sønderborg

Sønderborg vil generelt gerne medvirke til at skabe en åben spejderlejr, hvor børne- og ungdomsforeninger, væresteder og sfo'er m.v. kan deltage som venskabsgrupper, og hvor områdets borgere kan komme og følge med i aktiviteterne og opleve begivenhederne på de store scener. Med henblik på at motivere socialt udsatte børn og unge til at blive en del af lejren med støtte fra spejdergrupper er Sønderborg allerede i kontakt med sociale organisationer, blandt andre Red Barnet.

herfra er ikke så tit med i fællesskaberne som andre – og slet ikke i spejderlivet, som mere eller mindre direkte forbindes med kristne, vestlige værdier. Sådan er billedet i hele landet, og det vil Sønderborg Kommune gerne gøre noget ved i forbindelse med Spejdernes Lejr i 2017.

Sønderborg Kommune foreslår at gå i gang med et langsigtet pilotforløb, hvor vi som kommune er vores sociale ansvar bevidst og forsøger at involvere børn og unge i udsatte boligområder i spejderlejren. Projektet vil foregå i tre etaper:

- Spejderaktiviteter flyttes ud til boligområderne, hvor børn og

unge forsøges inddraget på uforpligtende vis

- Interesserede børn og unge i boligområderne motiveres til at deltage i forlejr til Spejdernes Lejr og være med til at bygge indhold op.
- De samme børn og unge motiveres til at deltage i Spejdernes Lejr i spejdernes fællesskab, men i en venskabsuniform, hvis de ønsker det.

Gennem Sønderborg Kommunes indsats i boligområderne vil metoden blive forsøgt udbredt til andre kommuner blandt andet igennem det landsdækkende Boligsocialt Netværk.

Jan Due-Christensen, frivillig-konsulent i Red Barnet Syddanmark:

”Red Barnet Sønderborg har kontakt til ca. 80 udsatte børn og forældre, som er en del af en såkaldt familieoplevelsesklub, som har til formål at sikre familierne gode og givende oplevelser måned for måned med henblik på at styrke familierelationerne, give netværk og skabe et resiliensfremmende miljø.

Endvidere er det et formål at sikre børnene adgang til fritidsaktiviteter i tæt samarbejde med forældrene, da mange af børnene ikke deltager i fritidsaktiviteter og på den måde er uden for en vigtig del af det lokale børneliv. Vores

erfaring er, at familierne også ofte er naturfremmede.

Vi vil i samarbejde med lokale spejderorganisationer lave aktiviteter i familieoplevelsesklubben frem mod Spejdernes Lejr 2017, så familierne får en introduktion til spejderlivet og mulighed for at blive medlem af en trup i deres lokalmiljø. Vores forhåbning er, at vi på den måde kan sikre udsatte børn i Sønderborg Kommune adgang til Spejdernes Lejr 2017, så de også inkluderes i en børneevent af denne karakter. Red Barnet Sønderborg vil stå til rådighed med rådgivning i forhold til at inkludere udsatte børn i lejren i 2017.”

Netværk mellem spejdere i grænseområdet styrkes

Sønderborg Kommune indgår i samarbejde på tværs af grænsen på flere områder - ikke mindst inden for kulturlivet, hvor det er intentionen at skabe et fælles kulturrum. I forbindelse med Spejdernes Lejr vil Sønderborg Kommune foreslå en indsats, som styrker netværket mellem spejderne i grænseområdet. Det danske mindretal syd for grænsen har sin egen spejderbevægelse, Dansk Spejderkorps Sydslesvig, DSS, med cirka 600 medlemmer. Den har samme

"farve" som Det Danske Spejderkorps og er også medarrangør af Spejdernes Lejr. I det tyske flertalsamfund findes flere forskellige spejderkorps. Bund der Pfadfinderinnen und Pfadfinder, BdP, har rundt regnet 3500 medlemmer i Hamborg og Slesvig-Holsten.

Herudover er der en række kristne bevægelser, der varierer efter tilhørsforhold. Under den katolske kirke i området mellem Hamborg og grænsen findes drengespejderne i Deutsche Pfadfinderschaft Sankt Georg, DPSG, med godt 1500 medlemmer. De katolske pigespejdere er organiseret i Pfadfinderin-

nenschaft Sankt Georg, PSG. Den evangelisk-lutherske kirkes pendant er Verband Christlicher Pfadfinderinnen und Pfadfinder, VCP. Den har 47.000 medlemmer i hele Tyskland.

Mestendels organiseret på lokalt plan under de enkelte evangeliske menigheder findes spejderne i Christliche Gemeinde Pfadfinder, CGP. Dem er der godt 100 af i Hamborgs nordlige område.

Under den tyske pinsekirke findes royal rangers-spejderne i Christliche Pfadfinderschaft Royal Rangers, der har 17.300 medlemmer i hele Tyskland.

Hvad var det sjoveste ved i 2012?

I 2012 var det første gang, at alle spejderkorpserne i Danmark var fælles om en lejr. Da var Holstebro værtskommune. Det var danmarkshistoriens største lejr med 37.000 deltagere, hvoraf ca. 4500 kom fra 40 andre lande.

Forud for lejren blev KFUM og DDS i Dybbøl i Sønderborg enige om at samarbejde om lejren.

Spejderleder hos KFUM Jørgen Aaskov siger:

”Det var stort, fordi vi var sammen for første gang. I og for sig er der ikke den store forskel på os. Men der er nogle ting, vi gør lidt forskelligt.”

Omkring 520 spejdere fra Sønderborg Kommune var med på lejren i Holstebro, og generelt er spejderlederne i Sønderborg enige om, at den var en succes.

”Jeg har været på spejderlejr siden 1969 og har været med til at arrangere flere store lejre, men denne var min absolut bedste oplevelse. Den var virkelig godt organiseret,” siger spejderleder i Gråsten, **Hans Jørgen**

Albrechtsen, DDS:

”Alene det, at det lykkedes uden ventetid, da 400 busser skulle frem til lejren med spejderne den første dag. Vejene omkring lejren var blevet lukket, så der var ensrettet. Under selve lejren var det nemt at komme rundt og ind til

Holstebro med shuttlebusser. Det var også en meget åben lejr, hvor mange mennesker udefra kom på besøg og kiggede hver dag.

Vi havde en meget åben lejrplads ud mod en gennemgangsvej, og mange stoppede op ved os og snakkede. De blev nysgerrige, fordi vi havde energibesparende Sudankomfurer og solcelleopladere til mobiltelefoner og computere, som vi havde fået med fra Danfoss.”

Spejderernes Lejr i Holstebro

Det siger spejderne:

”Selve lejrpladsen var bare så stor. Man kom slet ikke rundt over det hele.”

”Men det er fedt at være omgivet af så mange mennesker, som brænder for de samme ting.”

”Det var sjovt at møde andre slags spejdere fra andre lande. Nogle boede lige ved siden af vores lejr.”

”Det bedste var, når vi var sammen om aftenen - også med nogle fra Kina og USA. Så byttede vi mærker og tørklæder.”

”Vores lejr var tæt på det centrale torv, hvor der var butikker med spejderudstyr og supermarked. Man kunne få friske kager, og der var posthus og en kirke og også en moske.”

”Det, jeg vil huske, er fællesarrangementerne på den kæmpe scene. Der var en ungdomsaften med sangerinden Nabia og afslutningsaften med Alpha Beat.”

”Men der skal være en større storskærm næste gang.”

”Det var super sjovt, at der var mange aktiviteter inde i byen også. Vi var til noget, hvor vi var en hel masse, der fik kommander i vores høretelefon (flash mob), så vi skulle hoppe på én gang eller lægge os ned eller lege med balloner.”

”Det var varmt nogle af dagene, og pludselig kom der tre brandbiler ind på vores lejrplads og sprøjtede med vand. Så var der badning!”

”I begyndelsen tænkte man bare: Wouw! Det er stort!”

”Der var en madkonkurrence, hvor vi brugte grøntsager og fisk til en fiskesuppe. Den vandt vi.”

”Der var mange mennesker. Men vi var kede af det, da vi skulle hjem.”

I naturen tæt ved byen

Lejrens beliggenhed

Lejrpladsen er attraktivt beliggende i direkte tilknytning til Sønderborg by og med 2 km kyststrækning langs Alssund som en integreret del af lejren.

Fra lejren er der 1,5 km til Sønderborg centrum, Sønderborg Havn og Sønderborg Slot, så byen bliver en naturlig del af lejren og dens spejderliv.

Lejrarealet er i alt på 260 ha. og opdelt af levende hegn, mindre vandhuller og småskove, der giver lejren et afvekslende naturligt miljø.

Langs kysten er der mulighed for talrige vand- og sejlsportsaktiviteter på Alssund. Alssund er et beskyttet farvand, velegnet til aktiviteter, da sundet er forholdsvis smalt.

Arealet er for en dels vedkommende et militært øvelsesområde, som hæren forlader i foråret 2014. Herefter forventes det, at arealet udlægges til rekreativt formål, da arealet pga. af naturbeskyttelsesinteresser ikke må opdyrkes landbrugsmæssigt.

Lejrens opbygning

Lejren kan bygges op med et centralt centerområde med

fællesarealer og aktivitetsområder, og rundt om disse lægges spejdernes lejrpladser, så alle områder har kort afstand til de centrale fællesområder. Udover de centrale fællesarealer kan der indlægges et 2 km langt aktivitetsbånd langs kysten, hvor der kan foregå aktiviteter. Her vil der også være mulighed for vandaktiviteter, som badning og sejlads mv. fra en række bade- og bådebroer.

Terrænet indbyder til, at lejren inddeles i et antal mindre lejrpladser, der hver får sit eget bytorv med fællesarealer til toiletter, butik mv.

Parkeringsarealerne er placeret i udkanten af lejrområdet med direkte adgang fra omfartsvej, der er forbundet med motorvej. Med andre ord kan man sige, at lejren ligger for enden af motorvejen med gode adgangsforhold, men samtidigt dejlig fri for den støj, der ofte følger med en motorvej.

Arealerne har følgende netto størrelser:

- Lejrplads/teltplads 101 ha.
- Fællesarealer ekskl. veje og bygningsparceller 58 ha.
- Veje, bygninger og naturområder 71 ha.
- Parkering 30 ha. Kan udvides.

I forbindelse med Spejdernes Lejr 2017 vil Sønderborg Kommune

inddrage afdelingen Vej og Park, som råder over såvel den nødvendige maskinpark samt de mandskabsressourcer, der i tæt samarbejde med lejrens organisation, kan sikre en effektiv opbygning/etablering, afvikling samt nedtagning.

Det vil også være Vej og Park, som i samarbejde med de øvrige myndigheder, vil få produceret og opstillet den nødvendige skiltning til lejren, så trafikken kan afvikles professionelt.

Beplantning og vådområder

Lejrpladsen er præget af levende hegn, småskovsbeplantning og små vandhuller. Arealerne ligger højt i forhold til kysten, og der er god vandafledning fra arealerne til grøfter, vandhuller og afløb til kysten.

Teltpladserne er store, jævne områder med græs, hvor der kan graves og laves lejraktiviteter.

En del af arealerne er omfattet af strandbeskyttelseslinie og naturbeskyttelse. Kommunen har derfor forelagt lejren og dens aktiviteter for Naturstyrelsen, der har tilkendegivet, at den ikke ser hindringer for, at de nødvendige dispensationer kan gives til afholdelse af lejren.

Sønderbo

rg Havn

Jordbundsforhold

Lejrpladsen er overvejende præget af moræneler med vel-drænet afløb til grøfter, vandhuller og udløb til Alssund.

Bygninger

Da arealet tidligere er militært øvelsesområde, er der en række bygninger i området, som kan indgå i lejren til administration og opbevaring også forud for lejren.

Der er følgende landbrugsbygninger på arealet:

- Frydendal på 785 m² (depot)
- Skivedepotet på 190 m² (depot)
- Bygegården på 648 m² (fuldt renoveret med undervisningslokaler mv.)
- Lykkegård på 1350 m² (undervisningslokaler og depot)
- Skydebane og klubhus (kan eventuelt indgå som aktivitet)

Kommunen kan tilbyde adgang til en stor folkeskole 2 km fra lejren med sportshal, svømmehal samt tandpleje. Skolen kan benyttes i perioden op til lejren og under lejren. Skolen vil desuden kunne benyttes som pressecenter med overnatningsmuligheder.

Udover ovenstående ligger Sønderborg Kraftvarmeværk i udkanten af området. Sønderborg Kraftvarmeværk leverer stort set CO₂-neutral varme gennem optagning af varmt vand fra undergrunden, "geotermisk varme", der suppleres med affaldsforbrænding og afbrænding af biobrændsel i form af flis i de kolde vintermåneder.

Alssund

2 km kyststrækning langs Kær Vestermark

"Bygegaard" på Kær Vestermark

Kær Vestermark

Adgangsveje på og til lejrpladsen

For at sikre høj fremkommelighed bliver trafikken til og fra parkeringsområderne ensrettet, og offentlige veje inden for lejrpladsens område bliver lukket for bilkørsel.

Adgang til parkering sker fra overordnet omfartsvej med direkte adgang til motorvej. Busparkering vil også ske ad denne sløjfe, hvor der er en lang parallel parkeringsbane, hvor busser kan sætte spejdere af og på. Endvidere er der et teknisk køreanlæg, der eventuelt kan

indgå som "busstation".

Internt i lejren kan det overvejes at indsætte shuttlebusser, der transporterer spejderne rundt. Afstanden fra ét sted i lejren til et andet vil dog aldrig overstige 2 km, da arealet er tilnærmelsesvist cirkelformet, og der internt i området er velbeliggende asfalterede fordelingsveje.

I det omfang de eksisterende interne veje ikke er tilstrækkelige, kan der etableres nye grusveje og stier i området. Lokale stier i

området kan endvidere befæstes med køreplader eller flis. Der er let adgang til flis ved Sønderborg Kraftvarmeværk, der benytter det til fyring. Det vil også kunne benyttes i tilfælde af massivt regnvejr. Det skal også bemærkes, at rafter og lignende efter lejren kan hugges i flis og afleveres på stedet, så det ikke skal transporteres væk fra lejren. Herefter vil det indgå i Sønderborgs fjernvarmeforsyning.

Hvordan kommer man til Sønderborg?

Mange veje fører til Sønderborg.

Der er følgende muligheder:

- Bil eller bus
- Tog (togstation ligger 2,5 km fra lejren)
- AlsFærgen Bøjden-Fynshav, hvis man kommer fra Fyn og Sjælland

- Sønderborg Lufthavn ligger 3,5 km fra lejren med fly til/fra København
- Billund Lufthavn (international lufthavn med 1,5 timers kørsel til Sønderborg)
- Hamborg Lufthavn (international lufthavn med 2 timers kørsel til Sønderborg)

- Søspejderne kan ankomme med store træskibe, hvis det ønskes. Der er anlægsplads på Sønderborg havnepromenade 1,5 km fra lejren. Mindre skibe/både vil kunne lægge til ved de mindre bådebroer, der etableres ved lejrpladsen.

Forsyninger

Kraftvarmværk

Elforsyning

Kommunen har fået tilkendegivelse fra SydEnergi, at selskabet kan etablere elforsyning til lejren inkl. nedgravning af kabler ud til de enkelte lejrpladser. SydEnergi har erfaring fra samme type opgave på DGI's Landslejr 2013 i Esbjerg, hvor der var 40.000 deltagere.

I kommunen findes både private og store kommercielle solcelleanlæg. Det kunne være interessant at arbejde med et projekt, hvor de hver især donerer en dags produktion til lejren mod at blive inviteret på besøg.

IT og telefoni

Kommunen har fået tilkendegivelse fra SydEnergi, at selskabet kan etablere trådløst mobiltelefoni og trådløst internet til hele lejrpladsen med den fornødne kapacitet til 40.000 spejdere. Også på dette område har SydEnergi erfaring fra DGI's Landslejr.

Vand

Sønderborg Forsyning kan etablere vandforsyning ude på de enkelte lejrpladser. Vandledninger vil enten blive placeret over jorden eller gravet ned, alt efter om der skal andre ledninger i jorden.

Toiletfaciliteter

Der kan etableres vandskyllende toiletter på alle dele af arealet.

Bad

Der kan etableres badefaciliteter med varmt vand ude på lejrplads-

erne med decentral varmforsyning. Der arbejdes sammen med Sønderborg Kraftvarmeværk på udarbejdelse af en metode, hvor varmforsyningen fra kraftvarmeværket benyttes, så opvarmning af det varme vand foregår med geotermisk varme fra undergrunden under lejrpladsen. Til den decentrale varmforsyning kunne det endvidere være interessant at inddrage kommunens energivirkomheder i etablering af varmvandsforsyning fra solfangere og varmepumper, der henter varmen fra slanger nedlagt i Alssund.

Spildevand

Sønderborg Forsyning kan etablere afledning af spildevand fra eksisterende spildevandsledning med tilstrækkelig kapacitet, der gennemskærer området. På områder der ligger langt fra denne ledning, kan der etableres spildevandstanke, som kontinuerligt tømmes af slamsugere, der kører til renseanlæg. Sønderborg Forsyning har tidligere løst lignende opgaver, f.eks. i forbindelse med ringriderfester, store koncerter og Spejdernes landslejr i 1996.

Renovation

Sønderborg Forsyning kan håndtere affaldsbortskaffelse fra området. I Sønderborg sorteres affaldet i tre dele:

- Hårdt plast, glas og metal til genbrug
- Blødt plast, papir og pap til genbrug

- Restaffald til forbrænding
Behandling af restaffald kan eventuelt indgå som en lejraktivitet, hvor spejderne ser, hvordan affald omdannes til varme i Sønderborg Kraftvarmeanlæg. Her kan man følge affaldet fra det læsses af og sorteres, og til det afbrændes i kedlen. Et besøg på værket er altid en stor oplevelse.

En CO₂-neutral lejrplads

Der kan sammen med områdets virksomheder opsættes solfangere, der producerer varmt vand til badefaciliteterne. Et almindelig husanlæg er dimensioneret til fire personer, der skal tage bad, hvor et badeanlæg i en teltlejr skal producere varmt vand til 1000 personer, hvilket giver udfordringer i forhold til størrelse af anlæggene.

En anden metode til opvarmning er varmepumper (Danfoss), der producerer varmt vand, ved at der udlægges slanger i Alssund, hvorfra varmepumpen udvinder varmen. Det eneste, der skal tilføres, er noget strøm. Sådan et anlæg vil være ca. 5 gange så energirigtigt som en almindelig el-vandvarmer. Sammen med et solcelleanlæg vil det således være CO₂- neutralt.

Solceller kombineret med kæmpebatterier kan anvendes som opladestation for alle tekniske gadges.

Sønderborg Forsyning har tilbudt at lave workshop omkring affaldsbehandling mv.

Spejdernes Lejr 2017 bliver en sikker lejr

For Sønderborg Kommune er det vigtigt, at Spejdernes Lejr 2017 bliver en sikker lejr, og man vil derfor indgå partneraftaler med alle relevante instanser.

Politiet i Sønderborg har erfaringer med større arrangementer.

Preben Westh, vicepolitiinspektør:

"Politiet i Sønderborg bakker op om Sønderborg Kommunes ansøgning om at blive vært for Spejdernes Lejr 2017. Vi har sammen med områdets øvrige beredskab erfaringer med afvikling af større arrangementer. Både politi og politihjemmeværn vil indgå i planlægningen og afviklingen af lejren, og vi vil gøre vores til, at de mange glade spejdere vil føle sig sikre og velkomne i Sønderborg."

Byens **Falckstation** er også klar til at bidrage sin deres ekspertise til lejren.

Jesper Stig Andersen, stationsleder: "Så vidt det er muligt, vil Falck i Sønderborg bidrage positivt til at få Spejdernes Lejr afviklet på en god og sikker måde. Falck har tidligere medvirket til udlån af materiel/køretøjer til de frivillige reddere/Falck-ansatte, som har valgt at bruge et par fridage i forbindelse med lignende arrangementer."

Tidligere har **Røde Kors** været en stor hjælp på Spejdernes Lejr. Dette vil også være tilfældet i Sønderborg i 2017. **Frank Praefke, Konsulent - samaritter:** "Røde Kors-samaritterne vil meget gerne hjælpe Sønderborg Kom-

mune med at skabe sikkerhed på Spejdernes Lejr 2017. Vi har stor erfaring med samariteraktivitet ved store arrangementer som spejderlejre, DGI-landstævner og store festivaler (f.eks. Roskilde Festival). Her planlægger vi i samarbejde med arrangørerne, hvilket serviceniveau der skal være ved det pågældende arrangement. Derfor vil vi gerne være behjælpelig med udarbejdelse af omsorg og sikkerhedsvurdering i forbindelse med et arrangement som Spejdernes Lejr 2017."

Sønderborg Brand og Redning

står også klar til at gøre Spejdernes Lejr 2017 til en sikker lejr. **Bjarne Neermann, beredskabschef:**

"Sønderborg Brand & Redning ser positivt på afholdelse af Spejdernes Lejr i 2017 her i Sønderborg Kommune. Sønderborg Brand & Redning råder over 16 brandstationer med i alt ca. 400 frivillige brandmænd. Desuden rådes der over ca. 50 frivillige i beredskabsforbundet og tre redningsbåde. Sønderborg Brand & Redning ser derfor en stor ære i, at kommunens beredskab bliver involveret i Spejdernes Lejr 2017, og i at sikre de mange spejdere en tryk og sikker spejderlejr."

Det samme gør **Søredningstjenesten. Søren Kafton Simonsen, afdelingsleder:**

"Sønderborg Brand & Redning giver hermed en hensigtserklæring om at kunne deltage med

Søredningstjenesten i forbindelse med afvikling af spejderlejr i 2017. Søredningstjenesten består af tre redningsbåde med uddannet og erfarent personel, som til daglig varetager al søredning i Sønderborg Kommune."

Også **Sønderborg Sygehus** vil være klar. **Carl Holst, formand for Region Syddanmark:**

"Region Syddanmarks vision for sundhedsområdet er "Du tager ansvar for din sundhed - sammen tager vi hånd om din sygdom".

Derfor ser Region Syddanmark positivt på inddragelse af Sønderborg Sygehus, regionens sygehus, som en vigtig samarbejdspartner ved en ved en placering af Spejdernes Lejr i Sønderborg i 2017. Netop at inddrage det lokale sygehus i området kan være med til at opgradere det samlede beredskab for hele lejren. Det kan være med til at sikre, at lejrens både udenlandske og danske deltagere får en god oplevelse og føler sig velkomne såvel i Sønderborg som i Region Syddanmark.

Jeg giver derfor min bedste anbefaling til Sønderborg Kommune ved et kommende værtskab for Spejdernes Lejr 2017."

Og skulle uheldet være ude, så en af deltagerne får tandpine eller tandskade, står den **kommunale tandpleje** klar til at give behandling. Klinikken ligger blot to kilometer fra lejrpladsen.

Spejdernes Lejr 2017

Musikfest

en sikker lejr

De frivillige bakker op

I Sønderborg er der tradition for at de frivillige foreninger støtter op om store arrangementer. Til byfester og ringridninger i hele kommunen hjælper lokale foreninger til, både i forbindelse med klargøring og nedtagning, men

også når selve arrangementet finder sted.

Vores kulturarrangør Kultur i Syd, står hvert år for mange koncerter for mellem 3000 og 12.000 gæster. Disse koncerter ville ikke blive gennemført uden de frivillige.

De gør en stor indsats med bl.a. opbygning af scene, og klargøring af område. De frivillige vil derfor også blive inddraget i arbejdet omkring Spejdernes Lejr 2017.

Beredskab vil også gerne optræde med Brandskole

Henrik Jacobsen, beredskabsinspektør, Brand og Redning, Sønderborg Kommune

"Vi har i 2013 haft succes med Børnenes Brandskole, hvor der fokuseres på den forebyggende brandsikkerhed. Arrangementet gennemføres på en scene som teater/underholdning til forskellige målgrupper over og under 10 år."

Sønderborg er parat til store scener

John Bøgelund Frederiksen, kulturchef i Sønderborg Kommune:

"Spejdernes Lejr er en unik mulighed for et samspil mellem Sønderborgs kulturliv og 40.000 unge mennesker. Sønderborg råder over en - vel nok - overraskende stor kapacitet på kulturområdet, som vi gerne sætter i spil i 2017.

Vi kan tilbyde en række venues, som enten kan huse workshops eller større events, hvor musik, sang og bevægelse er i fokus:

- Mølleparken, udendørs amfi-scene midt byen, med plads til 5000
- Parken i Augustenborg Slot, "Danmarks smukkeste udendørs koncertsal" med plads til 15.000
Derudover er der i området en række mindre udendørs scener
- Koncertsalen Alsion, en sal i verdensklasse beliggende i Alsion ved Alssund, plads til 1000
- Sønderborg Teater, plads til 500
- Sønderborghus - regionalt spillested
- Mobilscene samt mobiltribune som måske kunne fungere forskellige steder i lejren
- Skansen, der i det daglige er hjemmebane for områdets Ligahold i håndbold, omrignes lejlighedsvis til større kulturarrangementer, store rockkoncerter eller shows med op til 3500 gæster

Med så store venues i en by følger der naturligt en række aktører og en enorm viden om afvikling af shows og store koncerter.

Alle faste scener har tilknyttet det faglige personale, der også kan være en hjælp i forbindelse med afvikling af de store fællesarrangementer i selve lejren, både hvad angår lyd og lys samt afvikling generelt.

Det betyder også, at vi har meget stor erfaring i arbejdet med frivillige ved afvikling af de store koncerter og events.

Der bliver ligeledes i området hvert år holdt en lang række ringriderfester med ringriderfesten i Sønderborg som hovedeventen. Her deltager op mod 50.000 mennesker i fire dage. Det er en kæmpe begivenhed, som kræver en minutios planlægning. Det er en ressource, vi naturligvis også sætter i spil i forbindelse med Spejdernes Lejr 2017.

Området har en række kulturinstitutioner, som alle har givet tilsagn om at indgå i et samarbejde om at gøre spejderlejren 2017 unik. Således kunne jeg fint forestille mig, at Sønderjyllands Symfoniorkester indgik i en eller anden form, ligesom Sønderjyllands Kunstscole og det regionale spillested, Sønderborghus, kunne stå for en række workshops, banddoctor-projekter og andet."

ival på Als

Hvad fik I med hjem fra Spejdernes Lejr i 2012?

Ved Spejdernes Lejr i 2012 var KFUM-spejderne fra Dybbøl sammen med en venskabsgruppe på 20-30 spejdere fra Tunesien. Tuneserne var også på besøg i hytten i Dybbøl i 2012. Nu følger de med i hinandens spejderliv på Facebook, og Dybbøl-spejderne planlægger at tage på besøg på det afrikanske kontinent. For Broager Pigespejder var Holstebro-lejren også begyndelsen på internationale venskaber. De var på forhånd blevet matchet med en pige gruppe fra England. Derovre hedder de Girl Guide, og de er spejdere på en anden måde. De laver ikke raftarbejde, og de

sover normalt ikke i telte, men de er meget kreative med papir og den slags, fortæller pigespejderne i Broager, som også havde besøg af ti engelske spejdere med tre ledere i nogle dage efter lejren. Denne tirsdag aften får pigerne julekort og til-og-fra-kort med hjem, som de skal prøve at sælge for at skrabbe penge sammen. De skal nemlig af sted på en regional lejr i England til sommer, hvor de skal gense deres nye veninder.

”Vi blev så gode venner. Jeg glæder mig til at møde dem igen og se, hvordan det er derovre.”

Hvad havde spejdere fra Sønderborg ellers med hjem fra Spejdernes Lejr?:

”Det er bare i sig selv utroligt at opleve, hvordan en hel by bliver bygget op med lejrpladser og bålsteder på en eller to dage. Så lever man der i en uge, og så bliver det hele taget ned igen.”

”Det er imponerende at være så mange sammen. Det er meget mere åbenlyst, hvor mange man er på en lejr, i forhold til, hvis det var en normal by.”

”Man prøver en masse sjove aktiviteter og får udfordringer og kan være med i konkurrencer.”

”Der er oplevelser, og man møder en masse mennesker. Det er fællesskabet, det at være så mange. Og det er fedt at møde alle de internationale spejdere.”

”Det er bare sjovt hele tiden!”

Venskaber knyttes

Sønderborg Kommune er klar

Arbejdsgruppen bag denne ansøgning fra Sønderborg Kommune er klar til at fortsætte arbejdet med at udvikle en unik spejderlejr i 2017 i samarbejde med spejderkorpserne. Og Sønderborg Kommune tager udgangspunkt i borgerne som medskabere sammen med alle relevante partnere såsom Sønderborg Erhvervs- og Turistcenter og ProjectZero.

Arbejdsgruppen i kommunen er sammensat af kompetencer fra afdelingerne Fritid, Center for Kultur, Plan, Teknik og Miljø/Natur, Brand og Redning, Veje og Trafik samt Analyse, Digitalisering og Kommunikation, og to-tre konkrete medarbejdere vil danne et sekretariat, som tager hånd om den videre proces og kontakten med spejderkorpserne.

